

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه حمایت از شرکتهای دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوریها و اختراعات»

ضرورت موضوع

هنگامی که از اقتصاد دانایی‌محور سخن می‌گوییم و حرکت اقتصاد جهانی را بدین سو ارزیابی نموده و چشم‌انداز اقتصاد ملی خود را در این افق ترسیم می‌نماییم، تولید روزافزون دانش کاربردی و تبدیل آن به ثروت را فرض گرفته‌ایم. از مهمترین حلقه‌های زنجیره اقتصاد دانایی‌محور، که در تبدیل دانش به ثروت نقش انکارناپذیر و بی‌بدیلی دارند، کسب‌وکارهای کوچکی هستند که بر بنیان علم، فناوری و نوآوری بنا نهاده می‌شوند. این شرکتهای دانش‌بنیان که بی‌اغراق موتور محرکه اقتصاد دانایی‌محور توصیف شده‌اند، برای شکل‌گیری و موفقیت نیازمند بستری مساعد، محیطی مناسب و البته توجه و مراقبت ویژه‌اند. یکی از وظایف دولت‌ها، فراهم نمودن محیط مناسب برای کسب‌وکار، خصوصاً کسب‌وکارهای دانش‌بنیان است. اما به‌خاطر خصوصیات که شرکتهای مزبور دارند، آماده‌سازی محیط عمومی کسب‌وکار، به تنهایی برای شکل‌گیری، رشد و موفقیت این شرکتهای کافی نیست و لازم است دولت، سازوکارهای لازم جهت حمایت خاص از این شرکتهای را فراهم آورد.

طیف گسترده‌ای از حمایت‌های مالی و مالیاتی و همچنین حمایت‌های غیرمالی، در کشورهای مختلف به‌کار گرفته شده است و لازم است در کشور ما نیز که پیشرو بودن در منطقه را در عرصه‌های مختلف از جمله عرصه‌های علم و فناوری و اقتصادی هدف گرفته است، سیاست‌های مناسبی جهت این امر طراحی و اجرا شود. در حوزه حمایت‌های مالی، برنامه‌های مختلفی نظیر تأمین سرمایه اولیه، ارائه وام‌های کوچک، توسعه صنعت سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر و ارائه ضمانت‌های وام و سهام و در حوزه حمایت‌های مالیاتی، مشوق‌های مالیاتی متنوع قابل بهره‌گیری هستند. در زمینه حمایت‌های غیرمالی نیز برنامه‌هایی برای توسعه منابع انسانی، گسترش خدمات مشاوره‌ای و مراکز رشد تخصصی، قابل استفاده هستند.

ارزیابی لایحه

۱. نقاط قوت

- توجه دولت به حمایت از شرکتهای دانش‌بنیان،

- اختصاص منابع مالی قابل توجه برای حمایت از این شرکتهای،

- توجه به ضرورت تسهیل فرآیند کسب‌وکار این شرکتهای.

۲. نقاط ضعف

- ارائه تعریفی غیرشفاف و ناکامل از شرکتهای هدف.

- سپردن تولیگری کلیه امور مربوط به این شرکتهای به یک نهاد خاص به‌جای ایجاد تمرکز در سیاستگذاری و به‌کارگیری توان اجرایی موجود در بخش‌های مختلف دولتی و غیردولتی (در ماده (۲) لایحه). چنین رویکردی به‌جای آسان نمودن شکل‌گیری و فعالیت این شرکتهای به سخت‌تر شدن فعالیت آنها و درهم‌ریختگی ساختارهای اداری موجود و تداخل وظایف دستگاه‌های اجرایی می‌انجامد. به‌علاوه به‌واسطه استقرار برخی از دستگاه‌های مرتبط در قوه قضائیه و نیز تفویض قانونگذاری به این مرجع این بخش خلاف قانون اساسی است.

- الزام واگذاری ۱۰ درصد حجم مناقصه‌ها به شرکتهای دانش‌بنیان بازنده در مناقصه (ماده (۵))، که نشدنی و غیرمنطقی است.

- پیش‌بینی برداشت از حساب ذخیره ارزی.

- عدم توجه به طیف گسترده‌ای از ابزارهای سیاستی که باید در حمایت از این شرکتهای به‌کار گرفت.

ارزیابی گزارش یک شوری کمیسیون

کمیسیون آموزش و تحقیقات با همکاری مرکز پژوهش‌ها و دستگاه‌های ذیربط سعی نموده است تا نقاط ضعف لایحه را کاهش داده و آن را تکمیل نماید. هرچند ساختار لایحه دست کارشناسان را جهت اصلاحات اساسی در لایحه بسته است، کمیسیون تلاش نموده تا با تأکید بر حفظ ساختار لایحه، بهبودهایی را در آن ایجاد نماید. لکن اصلاحات زیر جهت حذف برخی ابهامات ضروری است.

پیشنهادها

ماده	نظر مرکز	توضیح
۱	تأیید	
۲	تأیید	
۳	تأیید	
۴	تأیید	
۵	تأیید	
۶	تبصره «۱» - عبارت «موضوع ماده (۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه» حذف	ایجاد و توسعه صندوق‌های غیردولتی موضوع مواد (۱۰۰) و (۴۵) برنامه سوم و چهارم توسعه در طی برنامه پنجم نیازمند تنفیذ مجدد است. حذف این عبارت وابستگی زمانی ایجاد صندوق‌ها را به وابستگی مرجع تأییدکننده یعنی وزارت مربوطه مبدل خواهد کرد.
۷	حذف	دستگاه‌های اجرایی که کالا یا خدماتی را خرید می‌کنند الزاماً تخصصی در تحقیق و توسعه فناوری موضوع قرارداد ندارند. این حکم باعث افزایش مبالغ کلیه قراردادهای خرید کالا و خدمت تا سطح ۵ درصد برای تأمین اعتبار و ارزیابی به صندوق خواهد شد.
۸	تأیید	
۹	-	
۱۰	تأیید	
۱۱	حذف	ابهام در ماهیت مرجع از حیث دولتی یا خصوصی بودن، نحوه استقرار، شیوه واگذاری خدمات حاکمیتی دستگاه‌های اجرایی به آنها، نحوه نظارت و مدیریت به‌گونه‌ای است که هر اقدامی در رفع ابهام در تعارض با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی و قوانین دیگری نظیر قانون مدیریت خدمات کشوری و اجرای سیاست‌های اصل چهل و چهارم قانون اساسی است.
۱۲	تأیید	
۱۳	تأیید	
۱۴	حذف عبارت «های» پس از آیین‌نامه	به جهت عدم تصریح لزوم ارائه آیین‌نامه در مواد (۱) تا (۱۳) تهیه یک آیین‌نامه برای کل مواد کفایت می‌کند.